

PSZCZELNY (12) *ai*

pszczelny (10), **pczelny** (2), [**pszczolny**]; pszczelny *Mącz* (6), *SienLek*, *BiałKaz*, *KlonWor* (2);
pczelny *Calep* (2).

e jasne; pszczolny z tekstu nieoznaczającego pochyleń.

sg m N pszczelny (3). ◇ *D* pszczeln(e)mu (1). ◇ *f N* pszczelną (1). ◇ [*G* pczeln(e)j.] ◇ *n N* pszczeln(e) (5). ◇ [*G* pszczeln(e)go.] ◇ *pl N subst* pszczeln(e) (1). ◇ *L* pszczelnych (1).

Sł stp: *pczelny*, *Cn*: *pszczelny*, *Linde XVI w.* (jeden z niżej notowanych przykładów): *pszczelny*.

Przymiotnik od „pszczola”; *apianus Cn* (12) :

1. *Dotyczący pszczół, odnoszący się do pszczół* (12) : *Blapsigonia*, *Prolis detrimentum*, *morbus est apum*. Niemoc nieyaka pfczelna gdy fie niepłodzą *Mącz* 25d.

[*Zestawienie*: »dziesięcina pczelna«: Dziesięciny pczelnej, którą annuatim dają, na rok niniejszy dostało się pniów 11 *LustrRus* II 175.]

a. *Spowodowany przez pszczoły, którego podmiotem są pszczoły* (2) : Pfczelne vkąszenie *SienLek* 154 *marg*; *Bombilo*, *Bombum facio*, *Bombum emitto* – Dźwięk pczelnij, brzęk. *Calep* 134b.

b. *Składający się z pszczół* (2) :

Wyrażenie: »pszczelny roj« = *examen Calep* [*szyk 1:1*] (2): *Calep* 381a; Więc też lkoro z pásieki wyidą pfczelne roie: Iefli ich nie dościgniefz/ iuż wiedz że nie twoie. *KlonWor* 25; [Strzały jak deszcz świszczące lecą z każdej strony, W polach jak roje pszczolne kręcą się zagony. *StryjPoczął* 336].

c. *Będący pszczołą* (1) :

Wyrażenia: »krol pszczelny« (1): przełtrzegaycie tego profzę Krolowi pfczelnemu/ że żądłá niema iedno to fzczeście ma. Ze ácz pczóły wiedzą Krolá fwe⁸⁰ być bez żądłá/ przeię go niekáfáią y owfzem oń się ftaráią *BiałKaz* M2; [*StryjKron* 618 *marg*].

[»samiec pczelny« = *truteń*: De fucó trąd vel ssamÿecz pczelny *GlosyKórn* II 171.]

[*Szereg*: »krol pszczelny albo maciora«: Krol Pfczelny albo Máciorá nie ma żędłá. *StryjKron* 618 *marg*.]

d. *Wykonywany przez pszczoły* (3) : *Propolis*, Latine quasi *Suburbanum*, Przedmieście yeft nieyákíe pfczelne z wosku álbo z wiązy budowanie/ które pfczoły przed dżiurą wlową czinią. *Mącz* 326d.

Wyrażenie: »pszczelny wiąz; pirwe wiązanie pszczelne« = *zaczątkowa płaszczyna z wosku, służąca jako podstawa plastra pszczelego, tzw. węza; comosis, favus Mącz* (1;1): *Comosis*, *Primum fundamentum operis apum in alveo*, Wiąs woskowy/ álbo pirwe wiązanie pfczelne w vlu/ *Bartnici Skarżik* zową. *Mącz* 62a, 120a.

e. *Zamieszkały przez pszczoły* (2) :

Wyrażenia: »pszczelne dzieńie« = *barć leśna, dziupla wydrążona w żywym drzewie dla roju pszczół* (1): *Alveus*, VI/ Pfczelne dzieńie. *Mącz* 7b.

»ul pszczelny« (1): *Tineae item*, Robaci w vlách pfczelnich fie zálégáyacy. *Mącz* 456b.

f. *Którego pszczoły są obiektem* (1) : Więc też pfczelne złodzieyftwo/ y miodowych dzieńi *Wydzieranie*/ náłz bártnik śwíętokrayctwe^m mieni. *KlonWor* 11.

2. [W funkcji rzeczownika: »pszczelne« = roczna danina składana przez bartnika w miodzie lub w pieniądzech: Jest ich 3, którzy barci trzymają w tej wsi. Płacą od każdego drzewa pszczelnego per gr 1 *LustrSand* 295.

Szereg: »pszczelne albo bartne«: Pszczelne albo bartne. *LustrSand* 295.]

3. [Zestawienia w funkcji nazwy botanicznej: *Cistus creticus* L.; czystek kretajski, krzew z rodziny czystkowatych, posłonkowatych (*Cistaceae*), o kwiatach różowych lub szkarłatnych, występujący w krajach śródziemnomorskich, dostarczający wonnej, bardzo cenionej w średniowieczu żywicy zwanej ladan, laudanum, labdanum; *cistus* Cn:

»pczelny byt« = czystek o kwiatach żeńskich: Pczelny byt/ *Ciftus foemina*. Binen wohn. *SienHerb* L#, E#v.

»pczelna roża« = czystek o kwiatach męskich [szyk zmienny]: Pczelna Roża/ *Ciftus maf*: Binen rofen. *SienHerb* L#v, E#v, E2#.]

Synonimy: 2. *barcizna*, *bartne*, »dań miodowa«, *miodowe*, »miodowy czynsz«, »pacht miodowy«;
3. *lada*, *laudanum*.

Cf **PSZCZELI**